

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อทราบข้อมูลจากหัวหน้าฝ่ายวิชาการของโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท (มพช.) กลุ่มที่ 2 รุ่นที่ 1 ถึงรุ่นที่ 4 ที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ เกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ หัวหน้าฝ่ายวิชาการผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท กลุ่มที่ 2 รุ่นที่ 1 ถึงรุ่นที่ 4 ทั่วประเทศ ซึ่งตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคทั้ง 12 เขตการศึกษา จำนวน 480 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจัดสุ่มหากกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เข้าโครงการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท (มพช.) กลุ่มที่ 2 รุ่นที่ 1 ถึงรุ่นที่ 4 ในแต่ละจังหวัดตามจำนวนและรายชื่อของสำนักงานโครงการพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยสุ่มมาร้อยละ 80 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในแต่ละจังหวัด ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา หรือวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งได้จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 394 โรงเรียน
3. กำหนดให้หัวหน้าฝ่ายวิชาการของแต่ละโรงเรียน ซึ่งมีโรงเรียนละ 1 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจำนวนควรจะเท่ากับจำนวนโรงเรียน คือ 394 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างประชากร จำแนกตามจังหวัด

เขตการศึกษา	จังหวัดที่มีโรงเรียน มพช. 2	จำนวนโรงเรียน มพช. 2	จำนวนโรงเรียน/ครู ที่เป็นตัวอย่างประชากร
1	1. นครปฐม	5	4
	2. นนทบุรี	1	1
	3. ปทุมธานี	3	3
	4. สมุทรปราการ	2	2
	5. สมุทรสาคร	2	2
2	1. นราธิวาส	1	1
	2. บึงคานี	3	3
	3. สตูล	1	1
3	1. ชุมพร	6	5
	2. นครศรีธรรมราช	19	15
	3. พัทลุง	12	10
	4. สงขลา	6	5
	5. สุราษฎร์ธานี	12	10
4	1. กระบี่	3	3
	2. ตรัง	5	4
	3. พังงา	3	3
	4. ภูเก็ต	2	2
	5. ระนอง	3	3
5	1. กาญจนบุรี	5	4
	2. ประจวบคีรีขันธ์	1	1
	3. เพชรบุรี	3	3
	4. ราชบุรี	10	8
	5. สุพรรณบุรี	6	5

เขตการศึกษา	จังหวัดที่มีโรงเรียน มพช. 2	จำนวนโรงเรียน มพช. 2	จำนวนโรงเรียน/ครู ที่เป็นตัวอย่างประชากร
6	1. ชัยนาท	4	4
	2. ลพบุรี	4	4
	3. สระบุรี	1	1
	4. สิงห์บุรี	5	4
	5. อยุธยา	4	4
	6. อ่างทอง	3	3
	7. อุทัยธานี	5	4
7	1. กำแพงเพชร	6	5
	2. ตาก	1	1
	3. นครสวรรค์	7	6
	4. พิจิตร	8	6
	5. พิษณุโลก	7	6
	6. เพชรบูรณ์	10	8
	7. สุโขทัย	8	6
	8. อุตรดิตถ์	5	4
8	1. เชียงใหม่	7	6
	2. เชียงราย	13	10
	3. น่าน	3	3
	4. พะเยา	5	4
	5. แพร่	6	5
	6. ลำปาง	7	6
	7. ลำพูน	7	6
9	1. ขอนแก่น	16	13
	2. เลย	6	5
	3. สกลนคร	14	12

เขตการศึกษา	จังหวัดที่มีโรงเรียน มพช.2	จำนวนโรงเรียน มพช.2	จำนวนโรงเรียน/ครูที่เป็น ตัวอย่างประชากร
10	4. อุดรธานี	16	13
	5. หนองคาย	9	7
	1. กภาพสินธุ์	8	6
	2. นครพนม	7	6
	3. มุกดาหาร	5	4
	4. ยโสธร	9	7
	5. ร้อยเอ็ด	17	14
	6. อุบลราชธานี	20	16
11	7. มหาสารคาม	9	7
	1. ชัยภูมิ	8	6
	2. นครราชสีมา	18	14
	3. บุรีรัมย์	13	10
	4. ศรีสะเกษ	14	12
12	5. สุรินทร์	12	10
	1. จันทบุรี	4	3
	2. ฉะเชิงเทรา	7	6
	3. ชลบุรี	11	9
	4. ตราด	2	2
	5. นครนายก	1	1
	6. ปราจีนบุรี	8	5
7. ระยอง	6	4	
	รวมทั้งสิ้น	480	394

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาตำรา งานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนและเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท (มพช.)
2. รวบรวมข้อกระทงความที่เกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาข้อกระทงความที่สามารถนำไปสร้างเป็นแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาสาระและความเหมาะสมแต่ละข้อกระทงความว่า เห็นด้วย หรือ ไม่เห็นด้วย และมีข้อเสนอแนะอย่างไร โดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย ผู้สอนในมหาวิทยาลัย 3 ท่าน และผู้ปฏิบัติการในโครงการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทอีก 2 ท่าน รวมจำนวน 5 ท่าน โดยใช้เกณฑ์ประเมินเพื่อแก้ไขตามผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ใน 5 คน
4. ทำการทดสอบเบื้องต้น (Try-out) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท กลุ่มที่ 2 เขตการศึกษา 10 และ 11 ที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยจริง จำนวน 15 คน (ตั้งรายละเอียดในภาคผนวก ก) แล้วนำข้อมูลไปแจกแจงนับความถี่และวิเคราะห์เพื่อแก้ไขในด้านการใช้ภาษา และปรับปรุงด้านอื่น ๆ อีก เพื่อให้แบบสอบถามดียิ่งขึ้น

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เข้าโครงการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท (มพช.) กลุ่มที่ 2 เกี่ยวกับ สภาพการเรียนการสอน ปัญหาและข้อเสนอแนะ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท (มพช.) เกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษาปัจจุบัน จำนวนคาบที่สอนในหนึ่งสัปดาห์ และงานพิเศษนอกเหนือจากการสอน โดยใช้คำถามแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2530 ในโรงเรียนโครงการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท กลุ่มที่ 2 แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารและบริการหลักสูตร 20 ข้อ
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน 26 ข้อ

3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการในชุมชน 15 ข้อ
4. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน 10 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ เป็นคำถามแบบตรวจคำตอบ (Check List) โดยมีค่า 4 ระดับ ดังนี้

น้อยครั้งที่สุด	หมายความว่า มีการปฏิบัตินาน ๆ ครั้งหรือไม่มีการปฏิบัติเลย
น้อยครั้ง	หมายความว่า มีการปฏิบัติบางครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายความว่า มีการปฏิบัติบ่อยครั้งแต่ไม่ประจำ
บ่อยครั้งที่สุด	หมายความว่า มีการปฏิบัติประจำหรือทุก ๆ ครั้ง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาในด้านการเรียนการสอน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท กลุ่มที่ 2 ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open ended) มีจำนวน 5 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. มีหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจาก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. ส่งแบบสอบถามโดยมีหนังสือนำของผู้อำนวยการกองมัธยมศึกษา ถึงผู้บริหารโรงเรียนทางไปรษณีย์ ทั้ง 12 เขตการศึกษา จำนวน 394 โรงเรียน
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์และไปรับด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนและสามารถใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 348 ชุด จากจำนวนที่ส่งทั้งหมด 394 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.32

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 348 ชุด มาจัดแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ ในตอนที่ 1 และตอนที่ 2 นั้นใช้สูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อ} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในตอนที่ 3 นำมาจัดแจกแจงและลำดับตามความถี่ แล้วนำเสนอในรูปความเรียง ซึ่งแยกเป็นกลุ่มปัญหาและกลุ่มข้อเสนอแนะไปที่ละด้าน